

## RESUMÉ

### „ODSUN“ SUDETSKÝCH NĚMCŮ PŘED ČTYŘICETI LETY JAKO ČESKÝ PROBLÉM

*Ernst Nittner*

České pojetí odsunu Němců se dlouho odůvodňovalo revolučně-nacionalistickými argumenty z roku 1945. Třídní důvody byly uváděny teprve později; lidská práva v úvahu vůbec brána nebyla. Zákon z roku 1946 dokonce ospravedlňoval všechny trestné činy proti Němcům. Pražské prohlášení, vydané v roce 1950 společně s Německou demokratickou republikou, označuje odsun Němců jako „nezměnitelný, spravedlivý a definitivní“.

Podnět ke změně dalo „Pražské jaro“ se svou aktivní podporou úsilí o svobodu a lidská práva. Po jeho potlačení bylo téma odsun v exilu předmětem rozsáhlých, kritických diskusí, které zahrnovaly i otázky kolektivního potrestání.

S CHARTOU '77 začala další fáze. Události roku 1945 a bezprávné vyhnání Němců se nyní diskutovaly — v ČSSR jen ilegálně, v exilu otevřeně — z jiného, historického a etického hlediska. Prohlášení z Frankenu z února 1979 a četné publikace („Danubius“, „Bohemus“ a mnoho jiných) vyvolaly temperamentní a obsahově bohaté diskuse.

V Československu zůstává vyhnání Němců v plném rozsahu oficiálně tabu a nemluví se o něm; německý element a tisíceleté německo-české sousedství se systematicky vylučuje z historického vědomí a z kultury země. Pro velkou část exulantů a disidentů však není odsun Němců ani kritika českého nacionalismu tabu. Otázky hodnot a nedělitelnosti lidských práv zcela ovládají současnou vnitročeskou diskusi o národní minulosti.